

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันมากขึ้น เนื่องจากอินเทอร์เน็ตมีการเสนอข้อมูลข่าวสารปัจจุบัน และสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ผู้ใช้ทราบ สารสนเทศที่เสนอในอินเทอร์เน็ตมีมากมายหลายรูปแบบ เพื่อสนองความสนใจ และความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม อินเทอร์เน็ตจึงเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญสำหรับบุคคลในทุกวงการ และทุกสาขาอาชีพที่สามารถค้นหาสิ่งที่ตนสนใจได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปค้นคว้าในห้องสมุด นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังอำนวยความสะดวกในการให้บริการสื่อสารข้อมูล เช่น การขอเข้าใช้ระบบจากระยะไกล การถ่ายโอนแฟ้ม ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มอภิปราย การสนทนาโต้ตอบในทันที เวิลด์ ไรด์ เว็บ (World Wide Web) และยังมีบริการรูปแบบอื่นๆ อีกมาที่รอการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ (กิดานันท์ มลิทอง, 2543, หน้า 314)

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในวงการการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อเป็นเครื่องมือเสริม และเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ รวมทั้งแก้ปัญหาในเรื่องข้อจำกัดทางด้านสถานที่ เวลา ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) การเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) และบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (WBI) โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จะเป็นไปตามปัจจัยภายใต้ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ 2 ประการ คือ การเรียนรู้ตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนเอง และการตอบสนองในความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนจะทำผ่านสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้สอนจะนำเสนอข้อมูลความรู้ให้ผู้เรียนได้ทำการศึกษาผ่านบริการเวิลด์ ไรด์ เว็บ (World Wide Web) หรือเว็บไซต์ การนำเสนอจะเสนอในลักษณะของตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในรายวิชานั้นๆ ซึ่งอาจให้มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนด้วยตนเอง การเรียนการสอนรูปแบบนี้เรียกว่า การเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (WBI) การนำเทคโนโลยีมาใช้จะสนองต่อการศึกษาดลอดชีวิต (Life Long Education) ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 9 มาตราที่ 64, 65, 66 และ 67 มุ่งเน้นให้รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนการผลิตสื่อ และพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

WBI หรือ Web-Based Instruction เรียกในภาษาไทยหลายชื่อต่างๆ กัน เช่น บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การสอนผ่านเว็บ การเรียนการสอนผ่านเว็บ การเรียนการสอนบนเครือข่าย หรืออาจจะมีชื่ออื่นๆ อีก แล้วแต่จะเรียกกัน (ในงานวิจัยนี้จะเรียกว่า “บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต”) แต่ก็มี ความหมายเดียวกัน คือ การสอนโดยใช้เว็บเป็นสื่อ โดยอาจบรรจุเนื้อหา รายวิชาทั้งหมดบนเว็บ หรือเป็นวิชาที่ใช้เว็บเพื่อเสริมการเรียนรู้ หรือใช้ทรัพยากรบนเว็บมาใช้ในการเรียน ลักษณะของการเรียนนั้น ผู้เรียนจะเรียนผ่านจอคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่าย ผู้เรียนสามารถเรียนเวลาใดก็ได้ จากสถานที่ใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน เพียงผู้เรียนนั้นต้องสามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าไปศึกษาและผู้เรียนก็สามารถติดต่อสื่อสาร สนทนาอภิปรายกับผู้เรียนด้วยกัน ผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ได้ โดยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมสนทนา หรือกลุ่มข่าว เหมือนกับชั้นปกติ การเรียนการสอนผ่านเว็บนั้น ผู้เรียนไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ห้องเรียนจะถูกแทนที่ด้วยเว็บเพจ ห้องเรียน หนังสือ เนื้อหาต่างๆ จะถูกแทนที่ด้วยเว็บเพจเนื้อหา การพูดคุย สนทนา อภิปราย จะใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมสนทนา และ กระดานข่าว โดยเฉพาะผู้เรียนที่ไม่กล้าแสดงออกจะกล้าแสดงความคิดเห็นซักถามมากยิ่งขึ้น (กิดานันท์ มลิทอง, 2543, หน้า 344)

จากการสำรวจของผู้ศึกษาค้นคว้า พบว่า สื่อการเรียนการสอนในรายวิชา ปรัชญาเพื่อชีวิต เป็นการนำโปรแกรม PowerPoint พร้อมกับการบรรยายของอาจารย์ผู้สอนในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถที่จะกลับไปทบทวนบทเรียน หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สนับสนุนรายวิชา (Web Supported Courses) เพื่อนำมาใช้ประกอบ และสนับสนุนการสอนของอาจารย์ผู้สอน โดยเลือกพัฒนารายวิชา 001122 ปรัชญาเพื่อชีวิต สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะสังคมศาสตร์ โดยมีมุ่งหวังที่จะให้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับอาจารย์ผู้สอน ให้นิสิตได้มีโอกาสทบทวน เนื้อหาวิชา และทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนในรายวิชาเดียวกัน

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รายวิชา ปรัชญาเพื่อชีวิต สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะสังคมศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รายวิชา ปรัชญาเพื่อชีวิต ระหว่างเรียนและหลังเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามคำอธิบายรายวิชา
ปรัชญาเพื่อชีวิต แบ่งเป็น 5 บทเรียนโดยยึดตามโครงสร้างหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
พัฒนาสังคม พ.ศ.2551

2. ตัวแปรที่ศึกษาในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 30 คน โดยวิธีการเลือกตามความสมัครใจ

4. ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

ระยะเวลาในการศึกษารายวิชา ปรัชญาเพื่อชีวิต จำนวน 1 ภาคการศึกษา หรือ 16 สัปดาห์
ในภาคเรียนต้น ปีการศึกษา 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web Based Instruction) หมายถึง บทเรียนที่ผู้
ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาในรายวิชา ปรัชญาเพื่อชีวิต โดยนำเสนอข้อมูลในลักษณะของสื่อ
มัลติมีเดีย ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาบทเรียน แบบฝึกหัดทำแบบทดสอบ และแบบทดสอบ ผ่านระบบ
เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2. ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง การหาค่าระดับ
ประสิทธิภาพจากการเรียน โดยคิดจากค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนคำนวณเป็นค่าร้อยละ 80/80

80 (E_1) ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการเรียนโดยเฉลี่ย
จากคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบ เมื่อผู้เรียนเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียน

80 (E_2) ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพจากการทดสอบหลังเรียน เมื่อเรียนจบ
ทุกหน่วยการเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนของนิสิตที่เรียนบทเรียนบนเครือข่าย
อินเทอร์เน็ต รายวิชา ปรัชญาเพื่อชีวิต สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะสังคมศาสตร์ ซึ่งวัดได้ด้วย
แบบทดสอบสัมฤทธิ์ผล

4. การประเมินคุณภาพของบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รายวิชา ปรัชญาเพื่อชีวิต ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าออกแบบและพัฒนาขึ้น โดยใช้แบบสอบถามการประเมินคุณภาพของบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) ได้แก่ คุณภาพดีมาก ดี ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05